

Konferencija

Što činimo po pitanju transparentnosti

UDK 35.07:342.732(047)

Dana 28. rujna 2015. u hotelu Dubrovnik održana je konferencija *Što činimo po pitanju transparentnosti?* koju je povodom Međunarodnog dana prava na pristup informacijama organizirala povjerenica za informiranje doc. dr. sc. Anamarija Musa. Konferencija je održana u svjetlu nedavnih izmjena Zakona o pravu na pristup informacijama te je njezina svrha, uz ocjenu ostvarenog napretka u pitanju transparentnosti, bila i rasprava o izazovima i mogućnostima novog Zakona, kao i o širim pitanjima borbe protiv korupcije i reforme javnog upravljanja općenito. Konferencija se sastojala od dva tematska panela te okruglog stola čiji je cilj bila rasprava i formuliranje preporuka za jačanje transparentnosti, a okupila je četrdesetak zainteresiranih sudionika, među kojima su bili saborski zastupnici, predstavnici udruga, medija, akademske zajednice i dr.

Nakon uvodnoga pozdravnog govora Jadranke Kosor, saborske zastupnice i bivše premijerke, te Joška Klisovića, zamjenika ministrice vanjskih poslova i predsjednika Savjeta inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast, koji su istaknuli važnost transparentnosti kao mehanizma za borbu protiv korupcije i za gospodarski razvoj države, uslijedio je prvi panel pod nazivom *Zakon o pravu na pristup informacijama – primjena i izazovi za transparentnost*. Prvo je izlaganje održala povjerenica za informiranje, fokusirajući se na pregled stanja i dosadašnji razvoj te glavne izazove ostvarivanja transparentnosti tijela javne vlasti. Nakon objašnjenja glavnih instrumenata u provođenju Zakona (postupanje po žalbama, sudska kontrola, nadzor, analitička praćenja, javna savjetovanja, ponovna uporaba informacija, rad na izradi propisa, edukacije i promocija), povjerenica je istaknula glavne izazove vezane za svaki od njih. Jedan od najznačajnijih problema predstavlja tzv. šutnja uprave, zatim nepoznavanje i neizvršavanje zakonskih

obveza od tijela javne vlasti, niska razina svijesti građana o samome pravu na pristup informacijama te načinima njegova ostvarivanja, ali i nedostatni financijski i personalni kapaciteti Ureda povjerenice. Tomislav Vračić i Zoran Lupa iz Ministarstva uprave održali su izlaganje o objavi otvorenih podataka, pri čemu su objasnili pojam otvorenih podataka, funkcioniranje Portala otvorenih podataka te njihove mogućnosti. Sandra Pernar iz Ureda za udruge Vlade RH govorila je o e-savjetovanjima kao instrumentu dijaloga u razvoju javnih politika, objasnivši razvoj zakonodavnog okvira na tom području i funkcioniranje portala kao središnjeg mjesta za pristup svim javnim savjetovanjima koja organiziraju državna tijela. Naposljetku, dr. sc. Tamara Horvat iz Digitalnog informacijsko-dokumentacijskog ureda Vlade RH govorila je o izazovima vezanima za stvaranje središnjeg kataloga službenih dokumenata.

Tema drugog panela bila je *Civilno društvo kao poticaj transparentnosti*, a prvo izlaganje održao je Miroslav Schlossberg iz udruge Code for Croatia, govoreći o internetskoj stranici ImamoPravoZnati.org koja ima cilj pomoći građanima u korištenju pravom na pristup informacijama odnosno pomoći im pri traženju informacija, ali i pomoć tijelima javne vlasti da otvore korisne informacije javnosti. Duje Prkut iz udruge GONG u svom je izlaganju predstavio rezultate longitudinalnog istraživanja transparentnosti i odgovornosti jedinica lokalne i regionalne samouprave u Hrvatskoj, LOTUS, provedenog tijekom 2009., 2012. i 2014. godine. Zabrinjavajućim je istaknuo rast broja izrazito netransparentnih jedinica te stagnaciju umjesto napretka koji je ostvaren u nekoliko proteklih godina. Dr. sc. Mihaela Bronić iz Instituta za javne financije održala je izlaganje o transparentnosti proračuna lokalnih jedinica, pri čemu je naglasila kako je ta razina još uvijek vrlo niska, posebno u slučaju općina, premda postoji spor napredak, i to najviše kod županija. Oba panela moderirala je Ina Volmut iz Ureda povjerenice za informiranje.

Nakon izlaganja održanih u okviru dvaju panela uslijedila je rasprava u sklopu okruglog stola *Kako unaprijediti transparentnost i pravo na pristup informacijama*, u kojoj su, uz povjerenicu, sudjelovali prof. dr. sc. Josip Kregar, Slavica Lukić (HND), Josip Bohutinski (Večernji list), Davorka Budimir (TIH), Tamara Puhovski (Partnerstvo za otvorenu vlast), Miroslav Schlossberg (Code for Croatia), Duje Prkut (GONG) i drugi, a raspravu je moderirala Sandra Pernar. Uz pohvale određenog napretka koji je ostvaren u smanjivanju razine kulture tajnosti javnih tijela te unaprjeđenju zakonodavnog okvira u pitanju transparentnosti, sudionici su upozorili na određene probleme iz vlastite perspektive i iskustva vezane za poslovnu tajnu, rokove za rješavanje zahtjeva za pristup informacijama,

zakonsku novinu kažnjavanja službenika za informiranje kao odgovornih u tijelu javne vlasti, a ne više čelnika tijela, nerazvijenu javnu svijest i participativnu kulturu, itd. Također je kao apel nadležnima istaknuta potreba za ratifikacijom Konvencije o pristupu službenim dokumentima Vijeća Europe iz 2008.

*Petra Đurman**

* Petra Đurman, asistentica na Katedri za upravnu znanost Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (assistant at the Chair of Administrative Science, Faculty of Law, University of Zagreb, Croatia, e-mail: pdjurman@pravo.hr)